

WYDANIE III/2023

e-PORADNIK

Powiat świdnicki

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATSWIDNIK.PL

*poradnik przygotowany w ramach zadania
publicznego realizowanego
w formie powierzenia zadania przez
Zarząd Powiatu Świdnickiego*

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Publikacja bezpłatna.

E-Poradnik przygotowany w ramach umowy zawartej z POWIATEM ŚWIDNICKIM - dnia 30.12.2022r. o powierzenie realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej w części dotyczącej prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w powiecie świdnickim w 2023r.

Realizator Zadania i Wydawca :

Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie

ul. Gospodarcza 26

20-213 Lublin

tel.: (81) 710-46-30

fax: (81) 746-13-24

e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl

<http://www.oic.lublin.pl>

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Autor artykułów:

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

Zofia Ignatiuk-Kuźma – Radca Prawny/Mediator

LUBLIN, WRZESIEŃ 2023

Strona 1

Fundacja „OIC Poland”

ul. Gospodarcza 26

20-213 Lublin

NIP: 712-01-69-716

tel.: (81) 710-46-30 / fax: (81) 746-13-24

Spis artykułów

1. Rodzicielski plan wychowawczy, czyli pisemne porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie	3
2. Podstawowe prawa pacjenta	7
3. Suplementy diety a prawo w Polsce.....	13
4. Upał w pracy w kontekście obowiązków pracodawcy	17

1. Rodzicielski plan wychowawczy, czyli pisemne porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie

W wyroku orzekającym rozwód sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków i kontaktach rodziców z dzieckiem oraz orzeka, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest zobowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. Wcześniejsze porozumienie się rodziców w tych kwestiach ułatwia postępowanie rozwodowe. Na zgodny wniosek stron sąd nie orzeka o utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem. Może też orzec o opiece naprzemienną.

Rola Rodzicielskiego planu wychowawczego

Plan wychowawczy przedstawiany jest w sądzie przy postępowaniu rozwodowym i jest tworzony przez rozwodzących się rodziców. Daje gwarancję, że władza rodzicielska nad dzieckiem będzie przysługiwała zarówno matce, jak i ojcu. Plan wychowawczy, czyli plan opieki rodzicielskiej rozumiany jest jako porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej oraz o utrzymywaniu kontaktu z dzieckiem. Zawiera szczegółowe punkty i tematy wspólnie określone przez rozwodzących się rodziców lub rodziców znajdujących się w separacji.

WAŻNE

Przygotowanie rodzicielskiego planu wychowawczego może ułatwić i przyspieszyć postępowanie rozwodowe.

Władza rodzicielska po rozwodzie

Rozwód wprowadza szereg zmian do życia rodziny. Należy go przeprowadzać w taki sposób, aby dziecko ucierpiało jak najmniej. Obecnie sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców bądź obojgu rodzicom nawet wówczas, gdy nie przedstawią oni planu wychowawczego, gdyż rodzice nie mają obowiązku sporządzenia takiego porozumienia.

Jednym z rozwiązań przyjmowanych przez rodziców jest **opieka naprzemienna** nad dzieckiem. Ta forma opieki polega na tym, że dziecko przez jakiś czas mieszka u jednego z rodziców, a potem przez podobny czas u drugiego, zwykle przez okres jednego tygodnia. Dla dziecka, szczególnie małego, jest to optymalny czas. Dzięki temu każde z rodziców może nawiązywać takie same więzi z dzieckiem. Nie zawsze taki model będzie możliwy, w szczególności, gdy po rozwodzie rodzice zamieszkują w dwóch znacznie od siebie oddalonych miejscowościach.

**Opieka naprzemienna może być realizowana,
jeśli rodzice spełniają jej trzy podstawowe warunki:**

elastyczność

dobra współpraca

bliskość miejsca
zamieszkania

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Warunki opieki naprzemiennej mogą być dokładnie określone w planie wychowawczym. Gdy dorośli mają problem z jego sporządzeniem, mogą zwrócić się o pomoc do mediatora. Trzeba też pamiętać, że świadome złamanie ustaleń zawartych w rodzicielskim planie wychowawczym może skutkować zmianą sądowego orzeczenia o sposobie sprawowania władzy rodzicielskiej.

WAŻNE

Sąd uwzględnia pisemne porozumienie małżonków o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka.

Zgodnie z art. 58 § 1a Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej jako: KRO) – w braku porozumienia rodziców sąd uwzględnia prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia.

WAŻNE

W praktyce wielu rodziców, decydujących się na opiekę naprzemienną po rozwodzie, sporządza plan wychowawczy.

Dla zaistnienia opieki naprzemiennej istotne jest, aby obydwójgu rodzicom przysługiwała pełnia władzy rodzicielskiej. Należy jednak pamiętać, iż pozostawienie pełnej władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i opieka naprzemienna nie są tożsame. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka. Pełną władzę rodzicielską mogą posiadać oboje rodzice, a dziecko na stałe mieszka z jednym z nich, zaś drugie spotyka się z dzieckiem w ustalonym przez rozwiedzionych rodziców terminie lub ustalonych kontaktach przez sąd.

Wzór Rodzicielskiego planu wychowawczego

Plan wychowawczy zawiera wspólne ustalenia rodziców. Z treści art. 58 § 1 KRO wynika, iż porozumienie takie powinno mieć formę pisemną. Aby plan jak najlepiej spełniał swoją funkcję, warto zawrzeć w nim jak najwięcej szczegółów. Głównie w kwestiach dotyczących spędzania

z dzieckiem czasu oraz poszczególnych obowiązków rodziców wynikających z władzy rodzicielskiej, np.: edukacji, wyjazdów, spędzania świąt i różnych uroczystości rodzinnych, opieki zdrowotnej czy światopoglądowych dziecka.

Nie istnieje jeden wzór planu. Rodziny są różne, więc różne kwestie są dla nich istotne. Plan ustalony dla jednej rodziny, nie pasuje do innej. Plan musi być dostosowany do potrzeb konkretnych rodziców i ich dzieci. Powinny się w nim znaleźć:

- **informacje o dziecku i rodzicach**
 - imiona, nazwiska, adresy zamieszkania rodziców i dziecka
- **opieka nad dzieckiem w poszczególnych okresach roku**
 - w dni powszednie, w dni wolne od zajęć szkolnych, w czasie wakacji i ferii zimowych, Świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych oraz w inne dni świąteczne i okoliczności rodzinne
 - rodzice muszą określić czas i sposób odebrania dziecka przez drugiego rodzica
- **sposób kontaktowania się z dzieckiem**
 - należy ustalić, w jaki sposób rodzice będą kontaktowali się z dzieckiem, gdy będzie ono przebywało u drugiego z nich
- **ustalenia dotyczące dziecka**
 - opieka medyczna, wyznaczenie, edukacja, realizacja zainteresowań, itd.
- **utrzymanie dziecka**
 - należy wyraźnie określić, które z rodziców i w jakich częściach ponosi koszty utrzymania dziecka: jedzenie, odzież, zabawki, podręczniki i przybory szkolne, pomoce edukacyjne, wycieczki, wyjazdy kolonijne, leczenie, itd.
- **ważne sprawy dziecka**
 - czyli ustalenie przez rodziców, że decyzje w sprawach ważnych dla dziecka będą podejmowane wspólnie (rodzice mogą wymienić kilka przykładowo)

WAŻNE

Rodzicielski Plan Wychowawczy powinien również uwzględniać określenie sposobu zmian zawartych w nim porozumień w sytuacji, gdy wymaga tego dobro dziecka oraz gdy zmieniły się jego okoliczności życiowe od momentu podpisania przez rodziców pierwotnej wersji planu.

Przy sporządzaniu planu, szczególnie gdy rodzice nie potrafią się wspólnie dogadać, może pomóc pełnomocnik albo mediator, jednak formalnie nie ma takiego wymogu. Istnieje również możliwość złożenia do sądu wniosku o rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka.

Przykładowy wzór Rodzicielskiego planu wychowawczego

Rodzicielski plan wychowawczy

W dniu, na podstawie art. 58 §1 KRO, porozumienie zostało zawarte pomiędzy:

(imię i nazwisko oraz adres zam. matki) oraz (imię i nazwisko oraz adres zam. ojca)

będącymi rodzicami małoletniej (imię i nazwisko córki, PESEL)

§ 1

1. Obojgu rodzicom będzie przysługiwała pełna władza rodzicielska.
2. Decyzje dotyczące istotnych kwestii, takich jak w szczególności: edukacja, w tym wybór szkoły, zdrowie, w tym sposób leczenia, wyznanie, czy majątek córki oraz inne ważne będą podejmowane wspólnie przez obydwój rodziców.
3. Bieżące decyzje dotyczące córki będą podejmowane przez tego rodzica, u którego w danym czasie przebywa i który sprawuje opiekę nad córką. Dotyczy to również sytuacji nagłych, w tym zagrożenia życia i zdrowia córki.

§ 2

1. Miejscem zamieszkania córki będzie każdorazowe miejsce zamieszkania matki/ojca.
2. Każde z rodziców będzie informować drugie z nich o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania z miesięcznym wyprzedzeniem.

§ 3

1. Każde z rodziców:
 - a) ma prawo do nieograniczonych kontaktów z córką, w tym za pomocą telefonu oraz innych środków porozumiewania się na odległość
 - b) będzie opiekować się córką: tygodnie nieparzyste matka, tygodnie parzyste ojciec
 - c) będzie spędzać z córką wakacje w sposób, który rodzice wcześniej ustalą każdorazowo
 - d) będzie spędzać z córką ferie zimowe: lata nieparzyste z matką, lata parzyste z ojcem
 - e) Święta Wielkanocne: lata nieparzyste z matką, lata parzyste z ojcem
 - f) Święta Bożego Narodzenia: lata nieparzyste z ojcem, lata parzyste z matką
2. Harmonogram innych ważnych w życiu córki świąt i uroczystości rodzice ustalą najpóźniej na 7 dni przed rozpoczęciem tych wydarzeń.
3. Urodziny córki będą organizowane przez rodziców naprzemiennie: w lata nieparzyste matka, w lata parzyste ojciec. Na uroczystości będą obecni oboje rodzice i zaproszeni goście.
4. Rodzice będą informowali się o przyczynach uniemożliwiających wykonywanie kontaktów we wskazanych terminach i wspólnie ustalali inne dogodne terminy spotkań z córką.
5. Rodzice będą respektowali prawo córki do kontaktów z dziadkami oraz innymi członkami rodziny, a także spotkań ze swoimi przyjaciółmi.

§ 4

W przypadku zmian powyższych ustaleń rodzice wspólnie dokonają zmian, w razie potrzeby omawiając je z córką.

Czytelny podpis matki

Czytelny podpis ojca

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020 poz. 1359 ze zm.)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

2. Podstawowe prawa pacjenta

Każdy pacjent powinien znać przysługujące mu prawa, dzięki którym jest chroniony na każdym etapie opieki zdrowotnej. Przestrzeganie podstawowych praw pacjenta to obowiązek każdego, kto wykonuje zawód medyczny. Każdy pacjent ma przede wszystkim prawo do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, udzielanych z należytą starannością oraz z zachowaniem zasad etyki zawodowej przedstawicieli zawodów medycznych, które zostały określone przez odpowiednie samorządy zawodów medycznych.

W teorii prawa pacjenta gwarantują nie tylko dostęp do świadczeń medycznych, ale także udzielanie tych świadczeń w sposób, który nie narusza dobra poszczególnej jednostki, nie narusza intymności i godności, a także tajemnicy medycznej. W praktyce prawa pacjenta nie zawsze są przestrzegane, dlatego został powołany Rzecznik Praw Pacjenta, który ma za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu na etapie badań diagnostycznych oraz leczenia. Prawa pacjenta określa ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

Prawo do świadczeń zdrowotnych

Każdy pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych zgodnych z aktualnym stanem wiedzy medycznej. Osoby wykonujące zawód medyczny (jak lekarz, lekarz dentyista, pielęgniarka, położna, fizjoterapeuta, ratownik medyczny, diagnosta laboratoryjny) mają obowiązek udzielać świadczeń zdrowotnych z należytą starannością oraz zgodnie z zasadami etyki zawodowej. Świadczenia zdrowotne powinny być udzielane w pomieszczeniach i przy użyciu urządzeń spełniających obowiązujące wymagania fachowe i sanitarne.

Co ważne, w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia, mamy prawo do uzyskania natychmiastowej pomocy medycznej. Należy także wiedzieć, iż w przypadku porodu pacjentka ma prawo do natychmiastowego uzyskania świadczeń zdrowotnych z nim związanych.

Istotne jest również to, że mamy prawo żądać, aby lekarz udzielający świadczeń zdrowotnych zasięgnął opinii innego lekarza lub zwołał konsylium lekarskie. Takie żądanie powinno zostać odnotowane w dokumentacji medycznej. Lekarz może odmówić, jeżeli uzna żądanie za bezzasadne. Ma on wówczas obowiązek odnotować odmowę w dokumentacji medycznej. Zasady te stosuje się także do pielęgniarki (położnej) w zakresie zasięgania opinii innej pielęgniarki (położnej).

Prawo do informacji

Każdy pacjent ma prawo do uzyskania od lekarza przystępnej informacji o swoim stanie zdrowia. Lekarz powinien przekazać informacje o rozpoznaniu, proponowanych i możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych oraz dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania lub zaniechania, a także o wynikach leczenia i rokowaniu. Natomiast, jeżeli dana osoba nie chce być poinformowana o wszystkich lub niektórych faktach dotyczących jej stanu zdrowia, ma prawo żądać, aby lekarz nie udzielał jej takich informacji. Należy pamiętać również, że mamy prawo

wskazać osobę lub osoby, którym lekarz będzie udzielać informacji o naszym stanie zdrowia i leczeniu.

Prawo do wyrażania zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych

Jednym z podstawowych praw pacjenta jest udzielenie zgody na zaproponowane leczenie. Pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych lub odmowy takiej zgody – po uzyskaniu od lekarza wszystkich informacji o stanie zdrowia i proponowanym leczeniu.

W przypadku zabiegu operacyjnego albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko, zgodę wyraża się w formie pisemnej. W każdej innej sytuacji zgodę lub sprzeciw można wyrazić ustnie.

Co istotne, bez zgody może zostać przeprowadzone badanie lub udzielone inne świadczenie zdrowotne tylko wówczas, gdy dana osoba znajduje się w stanie, który wymaga niezwłocznej pomocy lekarskiej albo gdy zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia.

Powyższa zasada ta nie budzi żadnych wątpliwości w momencie, gdy w gabinecie lekarskim pojawia się osoba dorosła, która może osobiście składać odpowiednie oświadczenia. Problem stanowić może udzielenie świadczenia zdrowotnego małoletniemu. W przypadku pacjenta małoletniego, który ukończył 16 rok życia, wymagana jest zgoda podwójna: przedstawiciela ustawowego jak i samego małoletniego pacjenta. W przypadku rozbieżności decyzji np. rodzica i małoletniego pacjenta sprawę rozstrzyga sąd opiekuńczy.

Należy podkreślić, że przepisy ustawy w przypadku pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażania zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innego świadczenia dają prawo do podejmowania decyzji przedstawicielowi ustawowemu, a w przypadku braku przedstawiciela ustawowego prawo to, w odniesieniu do badania, może wykonać opiekun faktyczny. Zgoda osoby uprawnionej, a także jej sprzeciw mogą być wyrażone ustnie albo przez takie zachowanie, które w sposób nie budzący wątpliwości wskazuje na wolę poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom albo brak takiej woli.

Niezależnie od tego pacjent małoletni, który ukończył 16 lat, osoba ubezwłasnowolniona albo pacjent chory psychicznie lub upośledzony umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym rozeznaniem, ma prawo do wyrażenia sprzeciwu co do udzielenia świadczenia zdrowotnego, pomimo zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. W takim przypadku sprawę rozstrzyga sąd opiekuńczy.

Jednak w zakresie tego prawa mogą wystąpić wyjątki w przypadkach, gdy:

- 1) Pacjent wymaga niezwłocznej pomocy lekarskiej. Badanie lub udzielenie pacjentowi innego świadczenia zdrowotnego bez jego zgody jest dopuszczalne, jeżeli wymaga on niezwłocznej pomocy lekarskiej, a ze względu na stan zdrowia lub wiek nie może wyrazić zgody i nie ma możliwości porozumienia się z jego przedstawicielem ustawowym lub opiekunem faktycznym.

- 2) Zwłoka spowodowana postępowaniem w sprawie uzyskania zgody groziłaby pacjentowi niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia. Decyzję lekarz powinien w miarę możliwości skonsultować z innym lekarzem i wszystko odnotować w dokumentacji medycznej. O wykonywanych czynnościach lekarz niezwłocznie zawiadamia przedstawiciela ustawowego, opiekuna faktycznego lub sąd opiekuńczy.
- 3) Jeżeli w trakcie wykonywania zabiegu operacyjnego albo stosowania metody leczniczej lub diagnostycznej wystąpią okoliczności, których nieuwzględnienie groziłoby pacjentowi niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkim uszkodzeniem ciała lub ciężkim rozstrojem zdrowia, a nie ma możliwości niezwłocznie uzyskać zgody. Lekarz ma prawo, bez uzyskania tej zgody, zmienić zakres zabiegu bądź metody leczenia lub diagnostyki w sposób umożliwiający uwzględnienie tych okoliczności. W takim przypadku lekarz ma obowiązek, o ile jest to możliwe, zasięgnąć opinii drugiego lekarza, w miarę możliwości tej samej specjalności. O ww. okolicznościach lekarz dokonuje odpowiedniej adnotacji w dokumentacji medycznej oraz informuje pacjenta, przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego albo sąd opiekuńczy.

Prawo to tajemnicy informacji

Osoby wykonujące zawód medyczny mają obowiązek zachować w tajemnicy wszelkie związane z pacjentem informacje, w tym o jego stanie zdrowia, które uzyskały w związku z wykonywaniem zawodu. Można jednak wyrazić zgodę na ujawnienie takich informacji. Bez zgody pacjenta lekarz lub inna osoba wykonująca zawód medyczny mogą ujawnić informacje z nim związane tylko, gdy:

- zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innym osobom wykonującym zawód medyczny, uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń;
- zachowanie tajemnicy może stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta albo życia lub zdrowia innych osób;
- tak stanowią przepisy odrębnych ustaw;
- dzieje się to w ramach postępowania przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych.

Osoby wykonujące zawód medyczny są związane tajemnicą również po śmierci pacjenta.

Prawo do zgłaszania niepożądanych działań produktów leczniczych

Każde niekorzystne i niezamierzone działanie produktu leczniczego można zgłosić:

- osobie wykonującej zawód medyczny (np. lekarzowi, pielęgniarce, farmaceucie),
- Prezesowi Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych,
- podmiotowi odpowiedzialnemu za wprowadzenie produktu leczniczego do obrotu.

Prawo do zgłaszania sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza

Niektóre opinie albo orzeczenia wydawane przez lekarza mogą mieć wpływ na prawa lub obowiązki pacjentów wynikające z obowiązujących przepisów. Przykładem takiej opinii/orzeczenia może być zaświadczenie o braku przeciwwskazań do korzystania z określonego rodzaju świadczeń zdrowotnych w uzdrowisku czy orzeczenie o istnieniu przeciwwskazań do wykonania obowiązkowego szczepienia ochronnego.

Jeżeli pacjent nie zgadza się z treścią takiego orzeczenia lub opinii, a postępowanie odwoławcze w odniesieniu do opinii i orzeczeń nie jest uregulowane w odrębnych przepisach prawa, może on wnieść sprzeciw do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta. Sprzeciw należy wnieść w terminie 30 dni od dnia wydania opinii albo orzeczenia przez lekarza orzekającego o jego stanie zdrowia.

Prawo do dokumentacji medycznej

Pacjent ma prawo do dostępu do swojej dokumentacji medycznej, czyli dokumentów dotyczących swojego stanu zdrowia i udzielonych mu świadczeń zdrowotnych.

Dokumentacja może być udostępniona:

- do wglądu, w tym także do baz danych w zakresie ochrony zdrowia, w siedzibie podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- poprzez sporządzenie jej wyciągów, odpisów, kopii lub wydruku;
- poprzez wydanie oryginału za pokwitowaniem odbioru i z zastrzeżeniem zwrotu po wykorzystaniu (o ile zwłoka w wydaniu dokumentacji mogłaby spowodować zagrożenie Twojego życia lub zdrowia);
- za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej;
- na informatycznym nośniku danych.

Podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych ma obowiązek udostępnienia dokumentacji medycznej również osobie upoważnionej przez pacjenta. Pierwsza kopia dokumentacji jest wydawana nieodpłatnie.

Prawo do poszanowania intymności i godności

Świadczenia zdrowotne powinny być udzielane z poszanowaniem intymności i godności. Prawo do poszanowania godności obejmuje także prawo do umierania w spokoju i godności. Pacjent znajdujący się w stanie terminalnym ma prawo do świadczeń zdrowotnych zapewniających łagodzenie bólu i innych cierpień.

Każdy pacjent ma prawo, aby przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych towarzyszyła mu osoba bliska (członek rodziny lub inna wskazana osoba). Rodzic z kolei ma prawo być obecny przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych jego dziecku. Personel medyczny może odmówić obecności osoby bliskiej jedynie w przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na

bezpieczeństwo zdrowotne pacjenta. Taka odmowa musi zostać odnotowana w dokumentacji medycznej.

Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego

Przebywając w szpitalu, pacjent ma prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami. Prawo to przysługuje również, jeżeli przebywa w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym opiekuńczo-leczniczym lub rehabilitacji leczniczej czy hospicjum.

Ponadto, pacjent ma prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, czyli opieki, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych – w tym także opieki sprawowanej nad pacjentką w warunkach ciąży, porodu i połogu. Prawo to daje możliwość m.in. towarzyszenia pacjentce przy porodzie czy przebywania rodziców z dzieckiem podczas jego hospitalizacji.

Jeżeli realizacja tego prawa wiąże się z kosztami, jakie musi ponieść szpital lub inny podmiot udzielający stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych, może on pobrać opłatę rekompensującą rzeczywiste koszty. Informacja o wysokości opłaty oraz sposobie jej ustalenia jest jawna i podlega udostępnieniu w miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych.

Nie podlega natomiast opłatom pobyt wraz z pacjentem małoletnim (lub posiadającym orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności) jego przedstawiciela ustawowego (albo opiekuna faktycznego).

Prawo pacjenta do opieki duszpasterskiej

Przebywając w szpitalu lub w innym podmiocie udzielającym stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych (tj. zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, opiekuńczo-leczniczym lub rehabilitacji leczniczej czy hospicjum) pacjent ma prawo do opieki duszpasterskiej. W sytuacji pogorszenia się stanu zdrowia lub zagrożenia życia wskazane podmioty lecznicze mają obowiązek umożliwić kontakt z duchownym odpowiedniego wyznania.

Prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie

Szpital oraz każdy inny podmiot udzielający stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych mają obowiązek zapewnić bezpłatne przechowywanie rzeczy wartościowych w depozycie. Pacjent przebywający w podmiocie leczniczym ma prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie. Dotyczy ono placówek, wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne czyli w szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych. Koszty realizacji tego prawa ponosi ta placówka, w której pacjent przebywa.

Na czym polega przyjęcie rzeczy do depozytu:

- Na kartę depozytową wpisywane zostają rzeczy wartościowe, które pacjent przekazuje do depozytu.

- Pacjent otrzymuje oryginał karty depozytowej. W karcie poza informacjami dotyczącymi danych szpitala, danych pacjenta powinien zostać również zamieszczony spis oraz opis rzeczy wartościowych oddanych do depozytu.
- Karta opatrzona powinna być podpisami osoby przyjmującej depozyt.
- Rzeczy wartościowe do depozytu przyjmuje oraz wydaje z depozytu osoba wyznaczona przez kierownika zakładu.

Rzeczy wartościowe w depozycie przechowuje się w opakowaniu trwale zamkniętym i specjalnie oznaczonym. Opakowanie, w którym jest przechowywany depozyt, po wpisaniu do księgi depozytów, przechowuje się w sejfie albo szafie pancerniej.

W przypadku gdy pacjent jest nieprzytomny lub niezdolny do zrozumienia znaczenia informacji, osoba wyznaczona przez kierownika zakładu, niezwłocznie przyjmuje rzeczy wartościowe do depozytu. W przypadku jeśli pacjent jest nieprzytomny lub niezdolny do zrozumienia zaznaczenia przekazywanych mu informacji przez okres dłuższy niż 24 godziny od czasu przyjęcia pacjenta do zakładu, kierownik zakładu albo osoba przez niego upoważniona informuje o przyjęciu rzeczy wartościowych do depozytu małżonka, wstępnych, zstępnych lub rodzeństwo pacjenta, a także inne osoby uprawnione, na podstawie odrębnych przepisów, do dysponowania ruchomościami pacjenta. Jeśli pacjent odzyska przytomność zawiadamia się go o złożeniu rzeczy wartościowych do depozytu. W przypadku wyrażenia woli dalszego przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie, pacjent składa podpis na karcie depozytowej wraz z aktualną datą.

Autor: Zofia Ignatiuk-Kuźma – Radca Prawny/Mediator

3. Suplementy diety a prawo w Polsce

Polacy chętnie sięgają po suplementy diety. Są one bardzo łatwo dostępne. Można je znaleźć nie tylko w aptece, ale też w sklepach spożywczych czy na stacjach benzynowych. Aż 72% społeczeństwa deklaruje ich spożywanie. 48% uważa je za produkty całkowicie bezpieczne dla zdrowia. Niestety, często suplementy są spożywane w sposób nieuzasadniony, w zbyt dużych dawkach, a także bez rekomendacji lekarza czy farmaceuty.

Definicja suplementów diety

Suplement diety to środek spożywczy, którego celem jest uzupełnienie normalnej diety, będący skoncentrowanym źródłem witamin lub składników mineralnych lub innych substancji wykazujących efekt odżywczy lub inny fizjologiczny, pojedynczych lub złożonych, wprowadzany do obrotu w formie umożliwiającej dawkowanie, w postaci: kapsułek, tabletek, drażetek i w innych podobnych postaciach, saszetek z proszkiem, ampułek z płynem, butelek z kroplomierzem i w innych podobnych postaciach płynów i proszków przeznaczonych do spożywania w małych, odmierzonych ilościach jednostkowych, z wyłączeniem produktów posiadających właściwości produktu leczniczego w rozumieniu przepisów prawa farmaceutycznego.

Podstawa prawna

Jeżeli chodzi o przepisy prawne regulujące kwestie związane z suplementami diety to w Polsce podstawę prawną stanowią głównie:

1. ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 sierpnia 2006 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 ze zm.),
2. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 października 2007 r. w sprawie składu oraz oznakowania suplementów diety (Dz.U. Nr 196, poz. 1425 ze zm.).

Natomiast regulacje Unii Europejskiej to:

1. Dyrektywa 2002/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstwa państw członkowskich odnoszącego się do suplementów diety (Dz.U. L 183, 12.07.2002)
2. Dyrektywa Komisji 2006/37/WE z dnia 30 marca 2006 r. zmieniająca załącznik II do dyrektywy 2002/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie włączenia niektórych substancji (Dz.U. L 94/32, 1.4.2006),
3. Rozporządzenie Komisji nr 1170/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. zmieniające dyrektywę 2002/46/EC oraz rozporządzenie nr 1925/2006 w zakresie listy witamin i składników mineralnych i ich form, które mogą być dodawane do żywności, w tym suplementów diety (Dz.U. L 314, 1.12.2009)

Suplementy diety powinny spełniać również wymagania innych regulacji prawnych dotyczących m.in. substancji dodatkowych, zanieczyszczeń chemicznych i mikrobiologicznych, pozostałości w środkach spożywczych środków chemicznych stosowanych przy uprawie, ochronie,

przechowywaniu i transporcie roślin oraz przepisów dotyczących znakowania, w tym oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych.

Powiadomienie o wprowadzeniu suplementu diety do obrotu

Producent wprowadzający do obrotu w Polsce suplementy diety musi powiadomić o tym Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS). W powiadomieniu tym należy podać szereg informacji, jak na przykład dokładny skład produktu, ze wskazaniem jakie składniki, w jakiej formie i w jakiej ilości w nim występują. Jednakże nie jest konieczne dostarczenie dokumentacji potwierdzającej jakość oraz deklarowane efekty działania. Kontrola zgłoszeń suplementów jest ograniczona w stosunku do ich ilości na rynku, z uwagi na lawinę zgłoszeń, co powoduje niemożność rzeczywistego skontrolowania wszystkich produktów. Wobec tego, za jakość oraz bezpieczeństwo stosowania danego suplementu odpowiada przede wszystkim jego producent lub wprowadzający do obrotu.

Opakowanie suplementu diety

Preparaty wprowadzone do obrotu mają określone informacje, które muszą zostać zawarte na opakowaniu. Jedną z nich jest wyraźnie napisany typ produktu: „suplement diety”. Wyróżniony musi zostać także jego skład, właściwości zawartych w nim składników oraz zalecane dzienne dawkowanie. Zawartość składników odnosi się także do określonych referencyjnych wartości spożycia. Na opakowaniu należy również zawrzeć informację dotyczącą faktu, iż suplement powinien być przechowywany w sposób niedostępny dla dzieci oraz że nie może być on stosowany jako substytut zróżnicowanej diety.

Znakowanie i sposób znakowania, prezentacja i reklama środków spożywczych nie mogą przypisywać tym środkom właściwości zapobiegania, leczenia lub wyleczenia chorób człowieka, jak też sugerować takich właściwości.

Oświadczenia zdrowotne

Oświadczenia zdrowotne są najchętniej wykorzystywanymi dobrowolnymi elementami znakowania, prezentacji i reklamy suplementów diety. Są to wszelkiego rodzaju przekazy o charakterze komercyjnym skierowane do konsumentów, które podkreślają korzystny wpływ ich składników na zdrowie. Możliwość korzystania z oświadczeń zdrowotnych regulowana jest przepisami prawnymi, które szczegółowo określają zasady ich stosowania. Akty prawne dotyczące znakowania suplementów diety mają na celu ochronę zdrowia i interesów konsumentów, zapewnienie podstaw do dokonywania świadomych wyborów a jednocześnie służą do podkreślenia różnicy między suplementem diety jako środkiem spożywczym a lekiem oraz do ograniczania wprowadzania konsumentów w błąd, w tym przypisywania suplementom diety właściwości leczniczych, których nie posiadają.

Znakowanie, jak również prezentacja i reklama suplementów diety z wykorzystaniem oświadczeń zdrowotnych regulowane są rozporządzeniem (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1924/2006 z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności (Dz. Urz. UE. L 404/9 z 30.12.2006 ze zm.), rozporządzeniem Komisji (UE) nr 432/2012 z dnia

16 maja 2012 r. ustanawiającym wykaz dopuszczonych oświadczeń zdrowotnych dotyczących żywności, innych niż oświadczenia odnoszące się do zmniejszenia ryzyka choroby oraz rozwoju i zdrowia dzieci (Dz. Urz. UE L 136/1 z 25.05.2012 r. ze zm.) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) (Dz. Urz. UE L 304/18 z 22.11.2011 ze zm.).

Zatwierdzone oświadczenia zdrowotne, mogą być stosowane przez wszystkie podmioty działające na rynku spożywczym, pod warunkiem, że spełniają one szczegółowe warunki stosowania dopuszczonych oświadczeń oraz są zgodne z zasadami i wymaganiami rozporządzenia (WE) nr 1924/2006.

Niedozwolone są (zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1924/2006):

- oświadczenia, które sugerują, że niespożycie danej żywności mogłoby mieć negatywny wpływ na zdrowie;
- oświadczenia, które odwołują się do szybkości lub wielkości obniżenia masy ciała;
- oświadczenia, które odwołują się do zaleceń poszczególnych lekarzy lub specjalistów w zakresie zdrowia i innych stowarzyszeń niewymienionych w art. 11.

Oświadczenia zdrowotne nie mogą (zgodnie z art. 3 rozporządzenia nr 1924/2006):

- być nieprawdziwe, niejednoznaczne lub wprowadzające w błąd;
- budzić wątpliwości co do bezpieczeństwa lub adekwatności odżywczej innej żywności;
- zachęcać do nadmiernego spożycia danej żywności;
- stwierdzać, sugerować lub dawać do zrozumienia, że zrównoważony i zróżnicowany sposób odżywiania się nie może zapewnić odpowiednich ilości składników odżywczych w ujęciu ogólnym;
- odnosić się do zmian w funkcjonowaniu organizmu w sposób wzbudzający lub wykorzystujący lęk u konsumenta przy pomocy tekstu bądź przy pomocy obrazów, przedstawień graficznych lub symbolicznych.

W przypadku stosowania oświadczeń o zmniejszeniu ryzyka choroby przy etykietowaniu, a jeśli ono nie występuje — w prezentacji lub w reklamie, zamieszcza się również stwierdzenie, że istnieje wiele czynników ryzyka choroby, której dotyczy oświadczenie, i że zmiana jednego z tych czynników ryzyka może wywierać korzystny wpływ lub nie wywierać go.

Zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia podmiot nieprzestrzegający wymagań w zakresie znakowania środków spożywczych, w tym w zakresie prezentacji, reklamy i promocji, podlega karze pieniężnej w wysokości do trzydziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Zgodnie z art. 104 ust. 1 ww. ustawy kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji, właściwy państwowy wojewódzki inspektor sanitarny.

Nadzór nad suplementami diety

Główną różnicą między produktami leczniczymi a suplementami diety jest organ sprawujący nad nimi kontrolę. Leki objęte są przepisami Prawa Farmaceutycznego i na tej podstawie podlegają Głównemu Inspektoratowi Farmaceutycznemu, natomiast suplementy diety – Głównemu Inspektoratowi Sanitarnemu.

W celu wprowadzenia nowych suplementów na rynek przedsiębiorca musi złożyć wniosek do GIS-u. Przy jego rozpatrywaniu skład produktu nie jest badany i sprawdzany – producent musi jedynie podać listę zawartych w nim substancji.

GIS nadzoruje także odpowiednie znakowanie suplementów, ich obrót oraz reklamę. Posiada on specjalny organ opiniodawczy i doradczy – Zespół do spraw Suplementów Diety⁵, który zajmuje się opracowywaniem uchwał dotyczących działania i ustalania maksymalnych dawek składników roślinnych, witamin i składników mineralnych oraz analizą ewentualnych interakcji między substancjami.

Organem przeprowadzającym kontrole bezpieczeństwa, wprowadzania i nadzoru suplementów diety jest Najwyższa Izba Kontroli. Po kontroli przeprowadzonej w latach 2014-2016 zasugerowano między innymi, że, celem zwiększenia bezpieczeństwa konsumentów, procedura wprowadzania suplementów na rynek powinna zostać ulepszona, a nadzór nad nimi zwiększony. U 36% badanych próbek probiotyków stwierdzono obecność nieokreślonych na opakowaniu szczepów drobnoustrojów, a w aż 67% – niższą niż deklarowano liczbę probiotycznych bakterii. Wyniki te świadczą o możliwym niebezpieczeństwie płynącym z nierozsądnego spożywania suplementów diety.

Autor: Zofia Ignatiuk-Kuźma – Radca Prawny/Mediator

4. Upał w pracy w kontekście obowiązków pracodawcy

Upały wpływają nie tylko na nasze ogólne samopoczucie, ale też na wydajność pracy. Gdy na zewnątrz panują upały, trudno jest skupić się pracownikowi na właściwym wykonywaniu swojej pracy. Czasami zdarza się tak, że nie ma do tego odpowiednich warunków. W związku z tym obowiązkiem pracodawcy jest zadbanie o to, by zminimalizować skutki upałów. W trakcie upałów pracodawcy są zobowiązani do dbania o pracowników według zasad określonych m.in. Kodeksem Pracy oraz zaleceniami Państwowej Inspekcji Pracy.

W sytuacji, gdy ze względu na warunki atmosferyczne dochodzi do pogorszenia warunków pracy, pracodawca powinien podjąć działania, by je poprawić. Przykładem takich działań mogą być:

1. skrócenie czasu pracy pracowników,
2. wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy,
3. zapewnienie klimatyzowanych pomieszczeń do odpoczynku,
4. zapewnienie klimatyzacji w pomieszczeniach pracy.

Gdy pomieszczenie jest silnie nasłonecznione, temperatura na zewnątrz przekracza 30°C, okna nie mają rolet czy zasłon, nie ma klimatyzacji ani wiatraków, pracownik ma prawo zgłosić przełożonemu, że odmawia wykonywania pracy.

Odpowiednia temperatura w pracy

Jak zaleca Państwowa Inspekcja Pracy, w pomieszczeniach pracy, w których wykonywana jest lekka praca fizyczna, oraz w pomieszczeniach biurowych, optymalna temperatura nie powinna być niższa niż 18 stopni. Natomiast uciążliwe warunki do pracy, to takie, kiedy temperatura przekroczy: 25 st. C podczas pracy w otwartych pomieszczeniach i 28 st. C w pomieszczeniu zamkniętym.

Jeśli istnieje ryzyko, że temperatura będzie wyższa, pracodawca powinien zapewnić odpowiednie chłodzenie. Jeśli nie ma możliwości otwarcia okien, w pomieszczeniu musi być klimatyzacja lub miejscowe chłodzenie np. wentylator. W oknach powinny być zamontowane rolety albo żaluzje. Jeśli w pomieszczeniu jest klimatyzacja, powinna być regularnie odgrzybiana i oczyszczana.

Chociaż istniejące regulacje nakładają na pracodawcę obowiązek zapewnienia w pomieszczeniach odpowiedniej temperatury, wymiany powietrza oraz zabezpieczenia przed wilgocią oraz niekorzystnymi warunkami cieplnymi i nasłonecznieniem, to jednak – co do zasady – nie określają maksymalnej temperatury powietrza, w jakiej praca może być wykonywana w pomieszczeniach.

Woda dla pracowników

Wszyscy wiemy, jak ważne w trakcie upałów jest odpowiednie nawadnianie. Art. 232 Kodeksu pracy stanowi, że: „pracodawca jest obowiązany zapewnić pracownikom zatrudnionym

w warunkach szczególnie uciążliwych, nieodpłatnie, odpowiednie posiłki i napoje, jeżeli jest to niezbędne ze względów profilaktycznych". W pracy powinniśmy mieć więc zapewniony ciągły, nieograniczony dostęp do napojów. W szczególnie gorącym mikroklimacie napoje powinny być wzbogacone w sole mineralne i witaminy. Pozwoli to uniknąć omdleń i utraty przytomności spowodowanej odwodnieniem organizmu.

Zimne napoje czy woda do picia to nie wszystkie obowiązki pracodawcy, gdy mamy do czynienia z pracą w upały. Każda osoba, wykonująca prace brudzące na otwartej przestrzeni w wysokiej temperaturze – a takie są najczęściej prace wykonywane na budowie – gdy nie ma dostępu do wody bieżącej, musi mieć zapewnione do celów higienicznych co najmniej 90 l wody dziennie. Lepiej dobrze policzyć ewentualne zapotrzebowanie na wodę i być przygotowanym na szybkie podstawienie cysterny.

Zapewnienie właściwej wentylacji oraz klimatyzacji pomieszczeń

Zmniejszenie związanych z upałami uciążliwości pracy w pomieszczeniach jest możliwe między innymi dzięki zapewnieniu właściwej wentylacji oraz klimatyzacji pomieszczeń. Stosowanie takich rozwiązań zwalnia pracodawcę z obowiązku zapewnienia napojów pracownikom wykonującym pracę w pomieszczeniach zamkniętych, o ile temperatura w takich pomieszczeniach nie przekracza 28 stopni Celsjusza. Kiedy temperatura w pomieszczeniu jest wyższa, pracodawca musi zapewnić pracownikom napoje. W takiej sytuacji nie ma znaczenia to, czy stanowisko pracy jest wyposażone w klimatyzację czy też nie.

W przypadku osób pracujących na otwartej przestrzeni pracodawca ma obowiązek zapewnienia napojów, gdy temperatura przekracza 25 stopni Celsjusza. Niezależnie od tego, czy praca jest wykonywana w pomieszczeniu czy na otwartej przestrzeni, napoje powinny być dostępne dla pracowników w ciągu całej zmiany roboczej. Uwypuklenia wymaga fakt, iż nierespektowanie przez pracodawcę tego obowiązku stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny od 1 do 30 tys. złotych.

Skrócenie czasu pracy

Zgodnie z przepisami prawa pracy pracodawca może w upalne dni wprowadzić dodatkowe przerwy albo pozwolić pracownikowi na wcześniejsze wyjście z pracy. Zależy to jednak wyłącznie od dobrej woli pracodawcy. W przypadku wcześniejszego wyjścia – nie może ono powodować obniżenia wynagrodzenia pracownika. W ostatnich latach rośnie popularność oferowanych przez niektórych pracodawców tzw. przerw regeneracyjnych w pokojach relaksu.

Żaden przepis prawa nie odnosi się wprost do kwestii rezygnacji z pracy albo jej przerywania przy danych warunkach atmosferycznych (np. przy upale, nadejściu burzy, gdy praca jest wykonywana na zewnątrz). Zachować trzeba jednak racjonalność i rozwagę. Pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom BHP i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia samego pracownika albo gdy wykonywana przez niego praca grozi takim niebezpieczeństwem innym osobom. By z takiej odmowy pracy

skorzystać, pracownik musi zawiadomić niezwłocznie przełożonego o powstrzymaniu się od pracy z ww. powodów.

Reagowanie na zmieniające się warunki pracy to obowiązek pracodawcy – w razie wystąpienia bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia pracowników, musi wstrzymać pracę, wydać polecenie oddalenia się w bezpieczne miejsce, a do czasu usunięcia zagrożenia nie może wznowić pracy.

Grupy szczególnie chronione

W trakcie skrajnych upałów istnieją grupy szczególnie chronione, które w wyjątkowych przypadkach mogą nie przyjść do pracy. Są to m.in. osoby młodociane do 18. roku życia, które nie mogą pracować w pomieszczeniach, w których temperatura powietrza przekracza 30 st. C. Uprzywilejowane są też kobiety w ciąży oraz osoby, dla których praca w wysokiej temperaturze stanowi zagrożenie dla zdrowia lub życia. Chodzi tu np. o osoby chore na serce. W takich przypadkach należy niezwłocznie powiadomić pracodawcę o tym, że nie przyjdziemy do pracy.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 roku w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac, pracownicy z tej grupy nie mogą pracować w pomieszczeniach, w którym temperatura przekracza 30 stopni Celsjusza, a wilgotność względna powietrza – 65 proc.

Kary za łamanie przepisów

Praca w upały lub w niskich temperaturach to jeden z elementów BHP wciąż uważanego za kłopotliwy temat, bo postrzegany jako kosztotwórczy, w szczególności jeśli chodzi o pracę na budowie. Nie ma jednak przyzwolenia na oszczędzanie kosztem bezpieczeństwa pracownika, nawet jeżeli chodzi o pracę w upały, która może bez odpowiedniej ochrony spowodować nie tylko uszczerbek na zdrowiu, ale także śmierć.

Jeśli chodzi o kary, to gdy pracodawca nie zapewnia pracownikom odpowiedniej ilości zimnych napojów, może zostać na niego nałożona kara grzywny od 1.000 do 30.000 zł. Pamiętajmy, że jest to wykroczenie wobec pracownika, za które grożą kary przewidziane w art. 283 par. 1 Kodeksu pracy. Gdy podczas kontroli inspektor stwierdzi łamanie przepisów w tym zakresie, może od razu nałożyć grzywnę w postaci mandatu karnego w wysokości od 1.000 do 2.000 zł. W przypadku stwierdzonej recydywy może to być mandat do 5.000 zł, sprawa też może trafić do sądu, który może nałożyć karę do 30.000 zł.

Pracownik ma prawo żądać

Podczas pracy w upały pracownik ma prawo żądać, by pracodawca dostarczył zimne napoje i wodę do celów higienicznych w wystarczającej ilości. Za łamanie swoich praw pracownik może zgłosić do PIP prośbę o kontrolę. Z analiz PIP wynika, że podczas upałów pracownicy często zwracają się do PIP, czy to o poradę co im się w takich sytuacjach należy lub jakie są obowiązki pracodawcy.

Autor: Zofia Ignatiuk-Kuźma – Radca Prawny/Mediator